

Folk & Familj

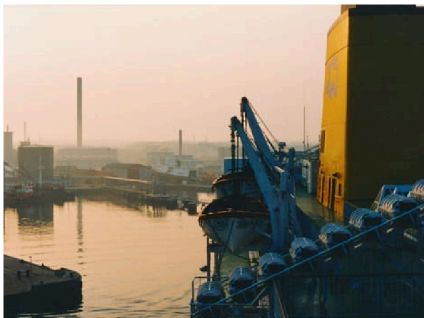
Familjeredaktionen: E-post: folk.familj@hallandsposten.se

Vår historiska stad

Den ombyggda Stena Nautica (bild från 2020).

BILD: ANDERS BERGENEK

Lion King i Grenå.

BILD: ANDERS BERGENEK

För 60 år sedan, i maj 1966, sattes Kronprins Carl Gustaf in på linjen Halmstad-Köpenhamn-Travemünde. BILD: FOTOGRAF OKÄND

Premiär för Prins Bertil 1960.

Många turer i Halmstads färjehistoria – Stena Nautica lägger ut för sista gången

I dag, den 30 april, är det för tredje gången dags att lägga ner färjetrafik från Halmstad. Stena Nautica lägger ut för sista gången och ett okänt öde väntar henne. Besättningen som arbetat så bra ihop under många år kommer att splittras och placeras på andra Stenafärjor.

Den 12 juni 1960 rådde färjefeber i Halmstad då 35 000 personer mötte färjan Prins Bertil som kom till staden för att sättas in på linjen Halmstad-Århus. Rederiet var det nybildade Lion Ferry som ägdes av Bonnierkoncernen i Stockholm. Det här var bara 15 år efter andra världskriget och det kändes exotiskt och spännande att åka ut på "kontinenten" som man då kallade det Europa som låg på andra sidan havet. Resenärerna lockades av en

stärkande sjöresa, dansk mat och möjligheten att handla skattefritt.

När sommaren 1960 gick över i höst var Århusresorna inte lika lockande för Halmstadborna. Prins Bertil var ingen bra sjöbåt och det var lätt att bli sjösjuk ombord. Turisterna försvann också. Däremot ökade antalet lastbilar på bildäck. Det visade sig att Prins Bertil var fel fartyg på linjen. Bildäcket var för litet och hyttplatserna för få. Ågarna

funderade på att lägga ner linjen.

Så blev det inte. I stället fick Halmstad en ny Prins Bertil 1964. Hon hade kapacitet för dubbelt så många lastbilar, sex gånger så många hyttplatser men lite färre passagerare. Den här färjan gick en tur- och returresa till Århus varje dag och en tur- och returresa till Köpenhamn. Köpenhamnslinjen blev en succé som lockade många passagerare.

På sommaren 1965 såldes

plötsligt Prins Bertil till Kanada. Lion Ferry hade fått ett så bra erbjudande att man inte kunde säga nej. För pengarna köpte rederiet konkurrenten Europafärjan i Varberg. Deras flaggskepp Europafärjen sattes 1966 i trafik från Halmstad till Grenå. Det blev ingen succé. Europafärjan var betydligt mindre än Prins Bertil nummer två. Och vem ville handla i småstaden Grenå? Vid den här tiden gick också det lilla passagerarfartyget Hein Godenwind på shoppingturer till Helsingör.

I maj 1966 satte Lion Ferry in Prins Bertils systerfartyg Kronprins Carl Gustaf på linjen Halmstad-Köpenhamn-Travemünde. Men i trafiken på Tyskland rådde en väldig överkapacitet och

den här linjen blev ingen framgång. Sista turen gick på nyårsafton 1966. Då var trafiken på Grenå redan nedlagd. Halmstad stod efter sex år utan färjeförbindelser. Rederiet skyllde på de höga hamnavgifterna. Orsaken till nedläggningen var snarare för få resenärer och bilar – och inte minst kommande begränsningar i möjligheten att handla skattefritt.

Över 20 år senare kom färjetrafiken tillbaka till Halmstad. Till sommaren 1988 sattes den eleganta kryssningsfärjan Lion Queen in på linjen Halmstad-Grenå. Våldigt många Halmstadbor mötte färjan vid premiären. Rederiet var åter Lion Ferry men vid den här tiden var det ett dotterbolag till Stena

Line. När hösten kom ersattes Lion Queen av den mindre Lion Prince. Tanken var att hon under vintern främst skulle transportera lastbilar.

Nästa sommar var en av Lion Ferrys linjer till Grenå. Många trodde att Halmstadlinjen skulle avvecklas men det blev Helsingborgslinjen som försvann. Nu gick mycket trafik från Halmstad till Grenå med Lion Prince och linjen tjänade pengar. 1994 kom kryssningsfärjan Lion Queen tillbaka. Hon ersattes 1995 av Lion King, en modern färja med mycket stor kapacitet. Den var byggd 1986 av Danske Statsbaner. Inredningen var arkitektoniskt raffinerad och påminde om

BILD: STIG HARTMAN

en dansk järnvägsstation. Året därpå fick hon en charter för trafik mellan Spanien och Marocko och ersattes av ett annat fartyg. 1998 kom den ex-danska Lion King tillbaka från Spanien och sattes åter in på Halmstad. 1998 tog moderbolaget Stena Line över Lion Ferry och Lion King bytte namn till Stena Nautica.

1999 avskaffades den skattefria försäljningen på färjorna mellan Sverige och Danmark. Stena Line såg detta som en möjlig ekonomisk katastrof och beslutade att avveckla en av linjerna till Grenå. Halmstad hade vid den här tiden mest trafik och hoppades på att få bli kvar. Så blev det inte. Färjetrafiken i Halmstad lades ner en andra gång.

Stena Line höll vid den här tiden på att köpa den svenska delen av Scandlines som bedrev trafik på linjen Helsingborg-Helsingör. Man tyckte att den trafiken skulle konkurrera med Halmstadlinjen och Stena Nautica flyttades 1999 till linjen Varberg-Grenå.

2001 byggdes Stena Nautica

om och fick dubblad lastbilskapacitet och halverad passagerarkapacitet. Hon fortsatt sedan att år efter år trafikera Varberg. När politikerna där ville flytta hamnen från centrum valde Stena Line att åter flytta Grenålinjen till Halmstad.

Den 1 februari 2020 var det för tredje gången dags för färjeinviqning i Halmstad.

Då gled Stena Nautica åter in i hamnen och möttes av 7 000 entusiastiska Halmstadbor. Halmstads kommun började förbereda sig på ett närmare samarbete med jylländska kommuner. Turistmyndigheterna planerade att marknadsföra attraktiva resmål.

Många Halmstadbor talade om att göra dagresor med Stena Nautica. Lastbilstransporterna var mer omfattande än någonsin. Nu kunde det väl inte misslyckas? Strax efter att Stena Nautica lade till i Halmstad bröt covid ut i Sverige. Långt in på våren 2020 stod länderna Sverige och Danmark nästan stilla. Detsamma gällde vintern 2021. Halmstadlinjen fick på

Året är 1988, och det är premiär för Lion Queen.

BILD: KLAS BROGREN

Här är det Lion Prince som anlöper Halmstad.

BILD: ANDERS BERGENEK

Lion King 1995.

BILD: ANDERS BERGENEK

det sättet en usel start. När en del Halmstadbor senare ville pröva att göra dagsturer med färjan var detta inte möjligt.

Stena Line tog bara med passagerare som kom i sina fordon. På sommaren åkte naturligtvis turister med färjan men de upplevde utbudet ombord som ganska begränsat. Stena Nautica väckte inte längre någon entusiasm.

Det kändes tydligt att Stena Line inte satsade på Halmstadlinjen som knappt syntes i rederiets aktiva reklam. 2025 började det talas om att den inte var lönsam och i år kom det tråkiga beskedet att linjen Halmstad-Grenå ska avvecklas den 30 april 2026. För tredje gången kommer

Halmstad att förlora sin färjelinje.

Jag har genom åren utvecklat ett nära förhållande till Lion Ferry och Stena Line. Ombord på Halmstadfärjan har jag behandlats som en VIP-passagerare.

För någon vecka sedan gjorde jag min avskedstur med Stena Nautica.

Vädret var soligt och vindstilla. Kattegatt var vackrare än någonsin. Mitt sinnelag var samtidigt dystert. Jag kände att det här var sista gången jag åkte som VIP-passagerare på en färja.

En epok gick i graven för Halmstad, mig samt för färjan och dess besättning. Allt har sin tid, men farväl Stena Nautica. Jag kommer att sakna dig!

Anders Bergenek

Skribenten är aktiv i **Föreningen Gamla Halmstad**. Mer lokalhistoria hittar du på gamlahalmstad.se och på Facebook/[gamlahalmstad](https://www.facebook.com/gamlahalmstad).

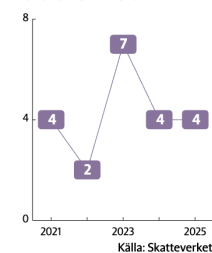
30 april

Namnsdagen

I dag har **Mariana** namnsdag. Mariana är ett latinskt namn och en kvinnlig form av Marianus. Namnet härstammar från det romerska släktnamnet Marius. Det är känt i Sverige sedan 1403 och finns i almanackan den 30 april till minne av drottning Sofia av Nassau, som också hette Mariana. Omkring 6 900 personer i Sverige har Mariana som förnamn.

Trenden

Diagrammet visar hur många nyfödda som fått namnet Mariana 2021–2025.

Bemärkelsedagen

I dag är det **valborgsmässöafton**. Högtiden kom till Sverige från Tyskland under medeltiden. Den har delvis katolskt ursprung, genom firandet av helgonet **Sankta Walpurgis**, en abbedissa som levde på 700-talet.

57...

... år gammal var **George Washington** när han svor presidenten i USA för **237 år sedan**, 1789. Han blev därmed USA:s förste president. Som militär hade Washington spelat en avgörande roll i det nordamerikanska frihetskriget mot Storbritannien. Därefter hade han varit delaktig i att utarbete USA:s författning.

Hört och hänt

• **För 45 år sedan**, 1981, förvandlades Gyllene Tidens spel-

ning vid festplatsen Masten i Kristianopel i Blekinge från fest till tragik när tre ungdomar trampades ihjäl vid ingången. När grindarna öppnades välldes omkring 5 000 åskådare in och i tumultet hamnade flera under den inrusande massan. Gyllene Tider höll trots olyckan sin konsert då gruppen inte visste vad som skett.

Födelsedagar

• **För 44 år sedan**, 1982, föddes den amerikanska skådespelaren **Kirsten Dunst**. Tolv år gammal slog hon igenom i filmerna "En vampyr bekännelse" (1994) och "Unga kvinnor" (1994). Därefter fick hon bland annat gestalta spindelmannens flickvän i "Spider-Man" (2002) och fransk drottning i "Marie Antoinette" (2006). Dunst prisades vid filmfestivalen i Cannes 2011 för sin roll i **Lars von Triers** "Melancholia" (2011). Hon har även en huvudroll i **Ruben Östlunds** kommande film "The Entertainment System is Down".

• **För 70 år sedan**, 1956, föddes **Lars von Trier**, Danmarks mest kända filmregissör. Bland hans verk märks "Breaking the waves" (1996), "Dancer in the dark" (2000) och "Dogville" (2003). Han rönt stor uppmärksamhet för tv-serien "Riket" (1994, 1997) som hösten 2022 återkom med en tredje säsong – "Riket Exodus". Svenske **Mikael Persbrandt** spelar där Helmer Jr, son till den danskhatande läkaren som **Ernst-Hugo Järegård** gestaltade i de första säsongerna.

Namn vi minns

• **För 37 år sedan**, 1989, avled den italienska filmregissören **Sergio Leone**, 60 år gammal. Han är känd som den främsta regissören av "spagettivästern" och har gjort flera klassiker tillsammans med skådespelaren **Clint Eastwood**, som "För en handfull dollar" (1964), "För några dollar mer" (1965) och "Den gode, den onde, den fula" (1966).

Fyra generationer tronföljare samlade: kronprins Gustaf Adolf, prins Gustaf Adolf och kung Gustaf V med prins Carl Gustaf i knät.

ARKIVBILD: PRESENS BILD

För 80 år sedan ...

... 1946, föddes vår kung **Carl XVI Gustaf**. Han är prinsessan **Sibyllas** och **Gustaf Adolfs** yngsta barn. År 1973 blev han regent, efter sin farfar **Gustaf VI Adolfs** död. Därför är det också flaggdag i dag.